HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דסבור שומן הוא ואינו. והיינו דשגג דסבור שומן הוא ולא נתכוין לאכול חלב וחייב. ואף על פי דמתעסק הוא לרבא דהא לא מתכוין לאכילת איסור חייב דאמר שמואל בכריתות (פ"ד דף יט:) בחלבין ועריות מתעסק חייב שכן נהנה אבל בשבת פטור דלא נהנה והיינו סייעתא לדידיה דאמר נתכוין למתוך את התלוש ואחך את המחובר פטור:

ואביי. אמר לך לעולם כי תסי גוונא אף בשבת חייב דלאו מתעסק הוא והיכי דמי מתעסק דאמר מצות חייב קסבר רוק הוא שהיה חלב נימוח ובלעו דלא מיכוין לאכילה דרוק לאו בר אכילה הוא אלא בלעיסה דכתיב (ויקרא ז) עד בלעי רוקי ועלמא סבר אכילה דהא לא מיכוין לאכילה ודכוותייהו בשבת דפטור נתכוין להגביה ועלמא סבר דהא לא מיכוין לאכילה דאיסור הנאה הוא: **דהא לא מיכוין לזריקה דמיסור.** ויהא שוגג בשבת או במלאכה אבל זה אינו שוגג לא בשבת ולא במלאכות אלא מתעסק בדבר אחר של היתר ועלתה בידו איסור: **ולריכא.** לאפילוגי בכולהו אף על גב דדמי להדדי: **דאורבע אלא תרתי לא מזדריק.** וזה שנתכוין לשתים וזרק ארבע נעשית מחשבתו להם יש בכלל ד' שתים הלכך לאו מתעסק הוא: **אלא לא מיכוין לזריקה דאורבע.** ובגיר מהני לא שם זריקה עלה: **אבל בשבור רפ"י הוא וכו'.** דנתכוין לזריקה גמורה: **מחשבת לה.** להאי שנחשבתה תורת כל הלכות שבת ממנו ואפילו הכי מחייבת ליה כזדון שבת ושגגת מלאכות למיזדיק אכל חדא כגון דידע ליה לשבת בשיעורין וטעה בשיעורין שנתכוין לפחות מכשיעור ועשה כשיעור דלכולן יש שיעור: **אלא לרבא דאמר פטור היכי משכחת לה.** דמיחייב שום חדם על כל מלאכה ומלאכה שבשעלם אחד על כרחך בזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעית למיכתיבה וכבר לתיעלימו כולהו מיניה מאי זדון שבת אילימא ניכל לו שבת משאר ימים: **מתני' חורש.** בהמת לרוש: **בשור.** פסולת בידיו: **במרקד.** בנפה. וגמ' [ע"כ] פריך הני כולהו אדא ליה להפריש פסולת מתוך אוכל נעשות שלשתן: **האופה.** לא הוה במשכן אלא שייך אלא בשבת ופת לא שייכא במלאכת המשכן אבל כולהו קמייתא הוו בממעיו של נצע תכלת ולרגמן ותולעת שני. וגגמרא[ס] פריך דשביק תנא מבשל דהוי בממעיו ונקט אופה. ושיעורן של אלו בגרוגרת אוכל מחורב דבכל שהוא לקמן בפרק שבועה (דף קג.): **הגוזז צמר.** וכל שאר מלאכות שייכי בצמר של מלאכת המשכן: **המלבנו.** מבשבו בהבר: **המנפצו.** קרפי"ר בלע"ז: **המיסך.** אורדי"ר: **בשי צירין.** ליל"ש שנתן שני חוטין בתוך כבית ניר. וגוזז ובמלבן וכולהו לאיך מפרש שיורן לקמן בפרק האורג[ע]: **הפוצע.** מנפק. פעמים שיש בשני חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקלישן לגורך. והני כולהו ממיסך ואילך עד קושר ומתיר שייכי בזיריעות. ולקמן[פ] מפרש מאי קושר ומאי מתיר ליכא: **ותופר וקורע.** בזיריעות הוא: **על מנת לתפור.** פעמים שהנקב עגול ואינו יכול לתופרו יפה אל"כ קורעו כדמפרש בגמרא[צ] אבל קורע שלא לתפור לא הוי במשכן: **הלד תם הלני.** וכל מלאכת עורו ובשר הגדל בתחתיהן במשכן בעורותיהן: **המולחו.** לעור: **ממחקו.** מגרר שערו: **מחשבו.** מקלענו ומחתכו לרצועות ומנלישו: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא למשכן שכן רושמין על קרסי המשכן לידע היאך בין זוגו וזוגו וכותב זוג וזוג ומוחק פעמים שטעה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן מוכן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מיחייב ליה אלא בגמר מלאכה:

אלא לאו רישא בע"ז וסיפא בשאר מצות. תימה לר"י דלוקמא בכולה בשאר מצות ומאי מה שאין כן בשאר מצות כגון שחט וזרק בזמן דלמינו חייב אלא אחת כדאמר בכריתות (פ"ד דף יט:) בהלכות (סנהדרין לד:) שם תעשה עשאן הכתוב עשיה אחת ור' יהודה נמי לפניו מודה לרבי ישמעאל בשחיטה וזריקה ולר' עקיבא בהעלאה וזריקה דלמינו חייב אלא אחת דמחד קרא נפקי ושגג אלא אחת מתכוין כגון שנתכוין לשחוט בהמת חולין והיה לריך לגל חולין ונמלאת (ד) של קדשים לכזותה בשבת נתכוין למתוך תלוש ונמלאת ממוכר ולא היה לריך אלא לתלוש דפטור למלאכת מחשבת בעינן וי"ל דלא מלינן לפרוכי הכי דמשמע דפטור בשבת לפי שאינו אלא אחת מתכוין דכה"ג לפלוגי נתכוין לזריקה בעלמא כסבור רשות היחיד ונמצאת רשות הרבים רבא אמר [ב]פטור ואביי אמר חייב רבא אמר פטור דהא לא מיכוין לזריקה דאיסורא ואביי אמר חייב דהא קא מיכוין לזריקה בעלמא וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההוא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לחתיכה דאיסורא אבל נתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע בלא תרתי לא [ג] מיזרקא ליה אימא מודה ליה לאביי ואי אשמעינן בהא בהא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לזריקה דארבע אבל כסבור רה"י ונמצא רה"ר דמכוין לזריקה דארבע אימא מודי ליה לאביי צריכא [ד] תנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה מנינא למה לי וא"ר יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת בשלמא לאביי דאמר כי האי גוונא חייב משכחת לה דידע [ה] דאסורא שבת וידע לה איסור מלאכות וקא טעה בשיעורין אלא לרבא דאמר פטור היכי משכחת לה בזדון שבת ושגגת מלאכות הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה דידע לה לשבת בלאו אלא אי סבר לה כרשב"ל דאמר עד שישגוג בלאו וכרת דידע לה לשבת במאי [ו] דידע לה בתחומין ואליבא דר"ע: **מתני'** [ז] אבות [ח] מלאכות ארבעים חסר אחת החורש והחורש והקוצר והמעמר והדש והזורה הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והטווה [ט] והמיסך והעושה שתי בתי נירין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר [י] והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור [שתי תפירות] הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות בשבת או בשתי אותיות שלא בשבת הכותב שתי אותיות בדיו או בסיקרא או בקומוס או בכל דבר הנמחק הכותב על שני כתלים או על שני לוחות בין בשחורה בין בסומקא בין בכל דבר הקיים [יא] המוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

גמ' [יב]

מוסף רש"י

דידע לה לשבת במאי. אלא כגון שגג, כסבור שכל ל"ט מלאכות מותרות (ע"ש שם). **בהתחומין.** לתין בקרקע (שם).

מוסף תוספות

א. במתניתין. תוס' הל"ש. ב. מתיר ע"מ לקשור. ספקי הל"ש סימן ב'. ג. וקטר חד כלומר. רש"י שם. ד. כמו שהוא. רש"י שם. ה. דאי לא הוה ליה למפרך והא מתיר שלא ע"מ לקשור הוא. ועיין"ש [ועי' תוס' הל"ש]. ו. פיסוק. תוס' הל"ש.

רבינו חננאל (המשך)

נחנה, והמתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה. ור' יוחנן התם בפרק ארבע מיתות כדתני תנא הדא מתניתין קמיה, דתאה ואמר ליה פוק תני לברא, דכל מתניתין דלא מיתוקמא רישא וסיפא בחד טעמא לאו מתניתין תרצתא היא, ר' יוחנן לטעמיה דאמר בסוף פרק המפקיד מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא מובילנא מאניה בתריה לבי מסותא. נתכוון לזורק ב' וזרק ב' אמות, **[רבה]** אמר (חייב) [פטור] אביי אמר (פטור) [חייב], פשוטה היא. **ומקשינן** לרבא ממתניתין דקתני ארבעים חסר אחת, ואמר ר' יוחנן עלה שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת. ולא משכחת כהאי גוונא דחייב בכולן אלא בזדון שבת ושגגת מלאכות. בשלמא לאביי דאמר כי האי גוונא חייב [כר'], [וקא טעה] בשיעורין כגון דזריקת ב' אמות דורייקת ד' וכיוצא בהן. אלא לרבה דאמר כל כה"ג פטור היכי משכחת [לה], בזדון [שבת] ושגגת מלאכה. הניחא אליבא דר' יוחנן דאמר כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה דידע דאיסור השבת בלאו, אלא לר"ל דאמר עד שישגוג בלאו יכרת היכי משכחת לה. ושנינן דידע לה בתחומין דאליבא דר' עקיבא כמו שאמרנו למעלה. דאביי אליבא דר' יוחנן פשוטה היא, אלא אפילו לריש לקיש כיון דסבר אביי כשנתכוין למקצת האיסור בשגגת איסורו נזדדמן לו כל האיסור חייב, כגון המתכוין לזורק ב' אמות שהן מקצת איסורו כי האיסור ד' אמות, ונתכוין לזורק שתים מתוך ארבע (וניזרק) [ונזדדמן] לו שזרק ד' חייב. מוקים לה אליבא דר"ל במכיר את השבת באיסור מלאכות ויודע (בשיעורו) [בכולן], ושוגג בלאו שבשיעור. **אבות מלאכות ארבעים חסר אחת.**

כו א מיי' פ"ג מהלכות שבת הלכה ז:
כו ב מיי' פ"ל מהלכות שבת הלכה ח:
כח ג מיי' פ"ז מהלכות שבת הלכה ל סמג לאוין קם: